

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	16 kor. — fill.
Negyedévre	4 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor. — fill.
Negyedévre	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor. — fill.
Negyedévre	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szíriuszosság kóriratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, aug. 13.

Esztergom világossága.

Ma nem lesz éjszaka Esztergomban. Szent István emlékének fényje világosságba, ragyogásba borítja az ősi várost.

Lent a Duna-parton lámpionok ezre szórja fényjét, fent az óriási dóm párkányairól árad a világosság s a házak ablakai, a bástyák foka, mind, mind messze sugározva, hirdetik, hogy nem maradhat ott a sötétség, hol Szent István nevében ünnepelik a hazát.

Tizezernyi csoportok töltik be az utcát, kik mind ünnepelni jöttek, égő lelkesedéssel, lángoló szívvel ünnepelni s ez az érzés adja a meleget a fénybe. Fény és meleg virágot fakaszt, gyümölcsöt érlel, virágot, a vallásos érzés fellendülését, — ez a te emlékedé lesz Sz. István, gyümölcsöt, nemes tettekre buzdulást, ez a tied lesz, a kereszt jegyében megszentelt — Haza.

A ragyogó ősi bástyák alatt, a mohos romok között két ablak ragyog legjobban. Valaha azon szoba ablakai, hol Szent István lakott. Ezen az ablakon át megszire ellátni a nagy Dunán nem csak ameddig az ünnepély fényje elragyog, tovább, odáig, a hol a sötétség kezdődik.

És ott a sötétben is sok az ember. Sok volna, ha csak egy állana is, pedig százezrek állanak.

A nem ünneplők csoportja ez.

Magyarországon laknak, egy részük magyarnak is tartja magát, de annyiféle az irigység és gyűlölet bennük, hogy a

szeretet már nem lel helyet szívükben. Enélkül pedig ne ünnepeljenek, mert talán bele vinnék az éjszakát a fénybe.

Kilencszáz év előtt is Esztergomban ünnepelt a magyarság.

A hittérítés nagy munkájának el volt már készítve a talaja. A legszentebb fa, a kereszt el lett már plántálva a honi földbe, csak az kellett még, hogy a magyarság, ez az életerős vad hajtás beoltassék a mindennél szentebb alanyba. Erre is elő volt már készítve minden. A vad ág hozzá simult már a nemes törzshöz, csak egy erős kötelék kellett, mely oda szorítsa elválaszthatlanul, hogy összeforrjon, hogy táplálékát e törzsön keresztül kapja; s meg fog nemesedni, meg fog erősödni, hogy a pokol kapui se vehessenek erőt rajta.

Arany abrónccsal kötötték a magyar ágat a kereszt fájához. Asztrik hozta ezt az arany köteléket, a római pápa küldte s mikor körül vette az István fejét, átszorította a magyarok szívét is, és azóta, 900 év óta hitünk és hűségünk szent szymboluma ez a korona.

Akkor is voltak magyarok, a kik nem ünnepeltek, kik a sötétbe huzódtak az ünnep fényje előtt. Gondolom felekezeti aggályaik voltak, vagy a magyarságukat féltették, vagy a mi legvalószínűbb, a szívük volt durva az ünnephez. Ezek később kardot fogtak a király és kereszt ellen.

Ha akkor ők győznek, ha akkor elpusztul a kereszt még alig gyökeredző fája, ma nem volna ünnep Esztergomban és nem volna magyar sem a fényben, sem a sötétben.

A múlt szól a jelennek.

Hiszem az Istent, hogy ma sem azok győznek, kik a sötétből csikorgatják fogukat, mert bántja őket a fény.

Kimondhatlan az a lázas öröm, melylyel az egész országból tódulnak fel Esztergomba és Budapestre, részt venni a 900 éves ünnepben.

Minden rangú és rendű fia e hazának képviselve lesz ott, a királytól, a herceg-primástól kezdve a napszámosig, a szegény falusi káplánokig. És az érzés, a hit ugyan egy lesz mindben, szeretet a nagy múlt iránt és ebből merített törhetetlen hit a jövőben.

Fásult szívvel lehet oda menni, de visszajönni nem.

A nagy Duna magába veszi a fényt, mit Esztergom szór reá. Futó hullámain visszatükröződik az és fut a habbal együtt s ez a fény szól majd messze uton, hirdeti, hogy ünnepe van a magyarnak s a ki magyar, ünnepel az.

Mi is ott vagyunk lélekben, a kik szemünkkel nem láthatjuk az ottani fényt, füleinkkel nem hallhatjuk az ünneplők lelkesedését. S míg lelkünk elmereng a fényes multakat hirdető romokon, a lelkes tömegek mozgalmán, szeretnénk egy pillantást a jövőbe vetni és megtudni, vajjon milyen lesz az ünnepély, melyet egy század múlva kell megülnie a magyarságnak?

Vajjon kik lesznek akkor többen: az ünneplők vagy az ünneprontók?

Szent István születési helyének két kis ablakára esik tekintetünk. Az ősi várból minden elveszett, csak ez a két ablak maradt meg, a hol a szent király megpillantotta a napvilágot. Talán az Ő ereje tartja most is — igen, Ő lebeg

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Madonna levelei.

I. LEVÉL.

Sorrentó . . .

Édes Barátom!

Amint a keltezésből láthatja, távol vagyok az én édes hazámtól; Sorrentó derűs kék ege alatt szívom az édes illatú, a balsamos levegőt. Szemrehányást tesz; igazsága van. Hisz oly rég nem irtam! De nem akartam írni — talán nem is tudtam. És én erre azt mondom, őszinteség, maga pedig azt mondja daczoskodás! Hiszen ez is igaz, szoktam én valaha daczoskodni is. De ma, óh ma már azt sem tudok. — Csodálkozok! — Mindjárt megtud mindent; hisz most panaszkodni akarok, ez a bezárt lélek megnyílik, mert ön megtalálta ajtajához a kulcsot.

Mielőtt bepillantást engednék lelkembe, engedje hinni, hogy nem neheztem. Soraiból neheztelést olvastam. Nem tudnám túrni, hogy haragudjék. Ah de ön nem is tud így érezni, emlékszem az edesebb napokból, milyen nemesen elnéző tudott lenni egy bohó kis gyermek gyakori szeszélyei iránt; miért ne volna elnéző most egy megtört lelkű, szomorú leány iránt?

Ez magának még újság édes jó barátom, nem tud semmit arról, miként romboltak össze

egy féltő gonddal, szerelmes boldog szívvel felépített tündérvárat, miként ébresztették föl kiméltelenül, durván eme csodás palotának álomlakóját a legszínesebb, legédesebb álmából. Hogy tudná ön, mikor én sem tudom; egyszer csak fölébredtem és többé álmodni nem tudok. — Fölébresztettek az életre. Ez hát az élet? Igazán előbb ismerni és megszokni kell; ha ez gyorsan nem mehet, elpusztul az a szegény álmodó, mint a délszaki növény az Észak talajában. Vajjon fogok-e tudni élni? ki egész életében álmodtam; azt hiszem nem.

— Nem ismerne reám; valamint én sem ismerem rá ebben a csendes, halovány leányban arra a régi pajkos, mosolygós arcú kis álmodóra. Pedig úgy gondolom, nem is oly rég lehetett az; én igazán nem tudom, hisz' amint látja dátumot sem irtam. Egyáltalában fogalmam sincs róla, hogyan megy a világrend. Idegen minden, nem ismerem az életét. Csodálkozva szemlélem *énemet*, ez a legidegenebb. Oda merészkedem a tükörhöz — én az árny — és nézem szemtől-szembe azt a fehér arcú, szomorú leányt; ki ez? Igazán nem tudom. Én nem lehetek. — Így nézne ki az a piros, gömbölyű arcú gyermek? — nem, ez nem lehet. — De hogyan jártam a multkor is, képzelje csak. A consul-tükörrel szemben a pamlagon lustálkodtam s felállván a tükör felé esik tekintetemet, honnan egy nyulánk leány merően rám függeszti a szemét. Határozottan megijedtem; szerencsémre bejött az öreg Sára, meg-

látva, hogyan nézek ki, maga is kétségbeesett. De megtudván ijedségem okát, a hü cseléd szerető gondoskodásával lassan a tükörig vezetett, megtapogattatta velem annak üvegjét és — mégis kétségben voltam saját *énem* felől. Látja ilyen vagyok *én* mikor élek!

Az öreg Sára aztán mondott egy mesét, ami igaz. Hallgassam meg és próbáljak magamra ismerni. Meghallgattam. — Hogy én sokáig betegen feküdtem és mindég aludtam, már azt hitték, halott vagyok; de egyszer mégis felébredtem és ők épp úgy megijedtek tőlem, mint én megijedek most magamtól. Ennyit akart mondani az öreg, hát ha erre agyamban rendbe jönnek a gondolatok, az események egymáshoz sorakoznak és én tisztán látok majd mindent. De az öreg elnyújtotta a meséjét — azért mese, hogy hosszú legyen — és mondott még sok olyan dolgot, amire én bizony nem emlékeztem, lassankint aztán át tudtam gondolni az eseményeket s most már többé nem leszek idegen saját magamnak; most már csak azon csodálkozom, hogy még életben vagyok. Nos és én nem irtam önnek, nem akartam megszorítani, mert ismerve szívét, bizonyára megkönnyezett volna. Nekem pedig az nagyon fáj, ha valaki, ha ön szomorú, s szomorúsága miattam van.

Csak könnyet ne lássak senki szeméből hullani, mind az én szívemre hull az; azt égeti fájón, kegyetlenül. — De hagyják is meg nekem a könnyeket, ezeket az igaz gyémántokat,

a város, a nemzet fölött ma is és hiszszük, reméljük, hogy az ő karja csak győzelemre vezérelhet!

Goluchowszky Ischlben.

Mióta kitalálták azt a frázist, hogy Magyarország és Ausztria belső viszonya határozza meg a monarchia nagyhatalmi állását, a külügyminiszter minduntalan beleüti az orrát a két állam belügyeibe. Most is, midőn tisztán az osztrák ügyek Magyarországra való kihatásáról van szó, Goluchowszky ur ott járt Ischlben és még Körber előtt elmondta becses véleményét az osztrák és a magyar viszonyokról.

Körberre csak ma délután kerül a sor. Ezeket a kihallgatásokat különben már Széll ischli utja alkalmából jeleztük. A király döntését a különféle előterjesztések ügyében csak a hónap vége felé fogja miniszterelnökeivel közölni. Széll egyelőre Budapestre jön, részt vesz a katolikus ünnepekben és a közigazgatás egyszerűsítését tárgyaló ankétben és Szt. István napja után visszamegy Rátótra, a honnan még egyszer Ischlbe, vagy Bécsbe fogják cizálni. Bennünket az egész miniszterjárásból egyelőre csak annyi érdekel, hogy megvalósul-e az a képtelenség, hogy az osztrák előterjesztésre nekünk is kelljen új választásokat csinálni. Remélhetőleg ebből az abszurdumból nem lesz semmi; bár nálunk az abszurdum sem lehetetlen. Egyebekről egyelőre niucsen szó, mert a lényegben már megszűnt osztrák alkotmány formális megszüntetéséről és a szláv föderatív, vagy a német abszolút állam behozataláról odaát még konkrét formában nem beszélnek.

A főváros és a 900 éves ünnep.

A sajtóban és általában a közvéleményben egymásután emelkednek hangok, a melyek sürgetik, hogy a kereszténység behozatalának 900 éves jubileumi ünnepén a főváros is vegyen részt és hogy a főváros azon az ünnepen méltóan legyen képviselve.

Akárhonnán keletkeznek ezek a hangok, legyen forrásuk bárhol, kétségtelen, hogy igazuk van s hogy olyan óhajtaást fejeznek ki, a mely a magyar nemzeti állam méltóságának

védelmére vonatkozik, azzal külső kapcsolatban van.

A ki ebben az országban magyarnak vallja magát, a ki hive a nemzeti állam eszméjének, a ki nem akar ezzel vakmerően szembe fordulni, legyen az katolikus, református, unitárius vagy zsidó, annak ezen a napon ünnepe van és örülnie kell azon, hogy Magyarország az ő állami önállóságának, integritásának kilencszáz esztendő s jubileumát ünnepelheti.

A kormány ebben a kérdésben már súlyosan kompromitálta magát annak idejében. A főváros most nyomon követi a kormányt ezen a téren és nincs kifejezés, a melylyel eléggé megbélyegezhetjük ezt az eljárást.

A fővárosnak kötelessége volna magát fényesen és méltóan képviseltetni ezen a jubileumon, már csak azért is, mert kegyuri szerepet játszik a katolikus egyházban. Egyetlen más felekezet fölött nem gyakorol kegyuri jogokat, csak éppen a katolikus egyház fölött. Számszerint tizenkilencz plebániát tart fenn a fővárosban; ugyanannyi plebánost választ, még egyetlen más felekezet belügyeibe és egyházi dolgaiba beleszólása nincs. Kapcsolatban van tehát a főváros a magyar katolicizmussal is, a melylyel szemben kötelességek is hárulnak rá, a melyeket teljesítenie kell. S ha ezeket a kötelességeket nem teljesíti és ennek okát keressük, nem kell messzire mennünk. Sajnálatos kell konstatálnunk, hogy Budapest gondolkodásának megszűnt irányt adni a budavári Boldogasszony temploma s annak helyébe lépett a — lipótvárosi kaszinó.

A váci zsidók a váci püspöknél.

Egy idő óta szokásban van, hogy egyes római katolikus püspökök installációja alkalmával megjelenik a püspök előtt a zsidó hitközség küldöttsége is, hogy hódolatteljes tiszteletét kifejezze. Ez igen szép és helyes dolog, sőt dicséretes is, de azt már nem helyeseltjük, hogy a tisztelgő deputáció politikát kever tiszteletgésébe. Így történt ez tegnap Vácson, ahol gróf Csáky Károly püspök elé a váci izraeliták deputációját a budapesti orth. központi iroda titkára, Weisz Dániel vezette, ki üdvözlő beszédében kiemelte, hogy a zsidóság annál szil-

vesebben látja őt a püspöki székekben, mert oly család sarja, melynek egyik tagja csak a közelmúltban is, mint *kultuszminiszter, tevékeny részt vett a zsidóságot annyira érdeklő egyházi politikai törvények megalkotásában*.

Tanulság, hogy lehet valaki igen jó izraelita központi titkár, lehet egy zsidó küldöttség vezérszónoka is, a nélkül, hogy az udvariasság legelemibb követelményeiről vagy a szerénység minimumáról csak halovány sejtelve is volna.

Az esztergomi ünnep.

Nagyban készül a hercegprímás székvárosa a 900 éves jubileum méltó megünneplésére.

A katonai hatóság hétszáz embert bocsátott a bizottság rendelkezésére, a kik az ünnep fővonalain állnak majd sorfalat és a rendőrség már megalakította a százas polgári őrséget, mely a rend fenntartásában fog segídezni.

A diszités is megkezdődött. A városból a várba vezető ut torkolatánál és a bazilika főutjának elején már felállították a két nagy diadalkaput, melyet fenyőgaly-füzérek ékesítenek. A kapuk ormán közepén a szent korona, a két oldalt a kereszt látható. Alább 1000—1900 felirással az ország czimere.

A bazilika oszlopait is fenyőkoszorúk fogják körül és kötik össze egymással. A dunai vashidat ötszáz méternyi hosszúságban az állam költségén diszítik nemzeti zászlókkal, piros-fehér-zöld fodrokkal és aranyozott, piros mezű czimerekkel. Minden házban zászlót varnak, kokárdákat készítenek. Az ünnepi jelvények, a bronz és ezüst emlékérmek már forgalomba kerültek.

A kivilágításra is megtörtént minden előkészület.

A középületeken, a városházán, a megyeházán, a szemináriumon, a benczésok rendházán stb. már láthatók a színes üveg-girlandok, a nemzeti színű mécsek, transzparentek, melyekben acetilén gáz, szesz láng és olajtűz fog lobogni. Az országos czimer mellett a pápai és a hercegprímási czimer is látható az ékeségek közt.

A bazilikát káprázatos fényvel fogják kivilágítani. Nemcsak köröskörül ég majd rajta ezer meg ezer láng, hanem kupoláját és a ku-

ezek az enyéim igazán, örökre; ne vegyenek el belőlük egyet sem! Apolgattam, dédelgettem őket, nem bánom, ha a szívemre is hullanak. Nem sirom el már őket, hadd hulljon mind oda, minél jobban égetik azt, minél kegyetlenebbül — nekem annál édesebb . . .

Sokat elsírtam édes hazámban, itt még nem. Itt már megbarátkoztunk a fájdalommal: boldogok vagyunk együtt; de otthon még új volt és ismeretlen. Az első kínos érzésre a fájdalom harmatcseppje ragyogott szememben, azután hullott-hullott csendesen, majd szaporán. Most ám — mióta itt vagyok — nem hull el egy csepp sem, mind az enyéim örökre.

Lássa, eljöttem hazulról egy árva bucsuszó nélkül. Nem bucsuztam el öntől sem; hisz' fájdalmas volt a válás így is, nem akartam megnehezíteni, még fájdalmasabbá tenni. — Tudja, nem is akartam én jönni, de az öreg doktorom szigoruan sürgetett. Kifáradtam már az ellenkezésben s midőn beleegyezésemet adtam az utazáshoz — némán temettem el akaratomat. Azóta ez sincs — vajjon feltámad-e? Ekedtünk csomagolni, sürgettek; szinte lázba hoztak a rettenő siettetéssel. Én bolondos képzelgésben már valami iszonyatos vészfelleg nehéz szagát éreztem mellemre nehezéni; magam is alig vártam az indulás idejét — félvén a megfúlástól.

Az öreg doktor Nizzába küldött s én, hogy

hogy nem, Sorrentóban vagyok. Mintha valami bűbájos varázslat vonzott volna mindenha e szépséges szigetre, úgy vágyódtam ide s talán e belső ösztön vezetett vágyam elérhetésére — Nizza helyett az édes Sorrentóba. Levele hosszas vándorlás után itt jutott kezeimhez s im látja mindjárt is küldöm reá a választ; — legyen nyugodt (?) felőlem! Mert higgye el nekem, nyugodt lehet; oly boldog vagyok az én édes gyöttrő szenvedéseimmel. Látja ő k igazak, hűek hozzám; nem hagynak el soha. Miért nincs meg az emberekben is ez a tulajdonság, ez a nemes vonás? Igaz, hisz' az emberek oly nagyon szeretik a változatosságot. Ingatagnak, állhatatlannak hiszem az egész férfinemet, talán az egész mindenséget.

Kiölte valaki lelkemből a hitet, elpusztított onnan minden kis virágot; olyan a lélek ilyenkor, mint a letarolt mező. Pusztaság, szomorúság mindenfelé merre a szem eltekint.

Mit akart? célt nem ért. Mert az én lelkem igen jól érzi magát a csendes szomorúságban — még boldog is. Az én néma bánatom elkísért engem e szelid kékségű ég alá; együtt bolyongunk; szórakoztat, ha pillanatra megfelejteknék róla — életjelt ad magáról azonnal. Tehát nem vagyok egyedül. Egyedül! . . . Mily száraz, mily keserű szó! De jó, hogy nem így élek! Pedig azt hittem így maradok . . . egyedül, mikor édes jó anyám, meg az a . . .

engedje, hogy a nevét ne mondjam ki — elhagyott. Azt tudja, anyám hogyan hagyott el: ő elment abba a fehéren ragyogó rejtelmes boldog világba, ahol csak örök boldogság vagyon. Hogy a másik, a lelkemnek másik fele, miként hagyott el, azt ne is kérdezze! Tudhatja ugyanis, hisz' oly mindennapi. Egyszerűen elment; de ő csak az én számomra nem él, csak az én szívemnek örök-álmot alvó halottja; a nagyvilág számára él ő, vidáman kergetve azt a kis himes szárnyu pillét egyik virágról a másikra, a mit szerelemnek neveznek.

Én rajongva csüggytem e kis lepkén, de elszállott tőlem, elűzték szegényt s most én is a dalos madárkával vándorutra keltem; megyek messze uttalan utakon, el az ősz halált osztogató közelébe . . . örök tavaszt keresve.

Utamban sokan megnézik az egyedül utazó fiatal leányt, persze ezek nem tudják, hogy nem vagyok egyedül és nem vagyok fiatal; hisz' kínos szenvedések árán szerzett tapasztalások öregítették meg ifju, vidám lelkemet. Pedig nem szeretem a kíváncsiskodást, de ki törődik azzal, hogy ez engem bánt. Az emberek kielégítik szeszélyeiket s mennek tova. Sőt, ha még elbujunk a kíváncsi szemek kutató tekintetétől, annál inkább üldöznek bennünket; a magányba vonulás, mintha fölkeltené figyelmüket. De nem tehetek róla, nekem a magány kell. Az öreg Sárával felkutathatom mindig a

polát tartó márványoszlopokat is lángözönbe borítja a pirotechnikai ügyesség. Fenn a várhegyen a Szent István-kápolna négy kis ablakát keresztel kötötték össze s ez a kereszt egész éjjel világítani fog. Másik, még nagyobb világító keresztet állítottak a várhegy szélső ormára.

A rendezőséghez óráról-órára tömegesen érkeznek újabb és újabb bejelentések. Az előkelőségek: a hercegprimási, a kanonoki, a szemináriumi és a benczés házakban lesznek elszállásolva: de máris minden hely le van foglalva.

A végrehajtó bizottság élén *Bollizár József* püspök áll. A bazilika díszítését *Maszlagh* kanonok intézi, az ünnep zeneművészeti része a *Bogisich* püspök gondja; *Walter* kanonok végzi a személyi ügyeket és *Perényi Árpád* főszámvevő áll a lakásrendezés, elszállásolás és ellátás ügyefnek élén.

Vaszary Kolos hercegprimás tegnap Esztergomba érkezett és délután *Bollizár* püspökkel és *Kohl* Medárd kanonokkal hosszabb ideig tanácskozott a jubileum ünnepi részleteiről. A hercegprimás a kilencszázados ünnep emlékére *nagyszabású országos alapítványt* tesz. Az egyházfejedelemhez közelállók kérdezték, hogy mire és mekkora összegű az alapítvány, de *Vaszary* Kolos ezt csak *augusztus 15-én* fogja nyilvánosságra hozni.

A templomban következő elhelyezkedési rendet állapították meg:

A szentélyben a főoltárnál áll *Frigyes* kir. herceg trónszéke, vele szemben jobbra a hercegprimás trónja. Jobbra és balra elől a püspöki kar foglal helyet, mögöttük a miniszterek, a főrendek, zászlós urak és az esztergomi főkáptalan tagjai ülnek; közből pedig az országgyűlési képviselők, a katonai és világi hatóságok és országos küldöttségek.

A szentélyt és a főhajót a tribün köli össze, melyen jobbra urak, balra hölgyek ülnek.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

UJDONSAGOK.

* **A király születésnapja.** Király Ő Felsége 70. születésnapja alkalmából a székesegyházban, mint már irtuk, nagy egyházi pompával megy végbe a hálaadó istentisztelet Ő Felségeért. Az ünnepélyes szent misét dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök tartja. A városi tanács határozatából dr. *Bulyovszky* József polgármester felhívja a város törvényhatóságának tagjait, hogy a hálaadó istentiszteleten minél nagyobb számmal jelenjenek meg.

* **A magyar kereszténység 900 éves jubileumát Debreczenben** rendkívüli nagy fényvel és imponáló módon ünneplik meg. Kezddik az ünneplés voltaképpen már e hó 15-én, Nagyboldogasszony napján, mikor a róm. kath. templomban *Wolafka* Nándor dr., v. püspök pontifikálásával nagy zenés mise lesz, utána pedig alkalmi szent beszéd. Szent István napjának előző estéjén, e hó 19-én este fél 8-kor igen fényes *kivilágítás* mellett nagyszabású *körmenetet* tartanak, mely után az »Egyetértés« zene-kara egyházi énekekből álló *toronyzenét* tart. A fő ünnepen, Szent István napján, újra zenés mise reggeli 8 órakor, mely után ismét igen szép, festőileg rendezett *nagy körmenet* lesz a Szent Anna-utcán; a körmenetnek legjelentősebb mozzanata; a *szent korona* és a többi koronázási jelvények pompás és hű utánzatának *körülhordozása* egy e célra földszített kocsin, melyen és mely körül diszmagyarba öltözött fiúk és férfiak és fehérruhás leányok (egy pár, mint angyal) fognak haladni. A körmenet után a szabadban tart hazafias szent beszédet *Wolafka* Nándor dr., v. püspök. Délután 4 órakor pedig a különböző egyesületek s különösen a város összes dalos egyesületei a róm. kath. templom előtt gyülekezvén, zászlók alatt, a nagy közönséggel együtt, az »Egyetértés« zene-kar mellett kivonulnak a Nagyerdőre, hol ingyenes népünneplés lesz a dalosok közreműködésével, — kivált az ifju »Szent László« dalos-egyesület első nyilvános bemutatkozásával, — tűzijátékkal, több helyen zenével és tánczccal. Ezekben változatos röviden a nagyszabású programm, melynek teljes összeállításán különben még mindig buzgón dolgozik az e célra alakult, *Wolafka* Nándor dr. v. püspök vezetése alatt működő nagyobb bizottság.

* **Az Erzsébet emlékmű felavatása.** A magyar nők Erzsébet emlékére szép szoborművet készítették, melyet a bécsi kapuczinusok templomának sirboltjában helyeztek el. Az emlékművet aug. 25-én d. e. 10 órakor avatja föl *Vaszary* Kolos hercegprimás; az ünnepélyen a hely szűk volta miatt legfelsőbb óhajra egész Magyarországról csak 30 hölgy jelent meg, a kik közt Nagyváradról ott lesz *Gerliczy* Félix báróné, szül. Korniss Lujza grófnő is.

* **A vonat elé feküdt.** Csak a vasuti őrséberiségének köszönhető, hogy tegnap ismét nem ontott embervért a nagyváradai gőzmozdonyu közuti vasut. Ugyanazon a szűk helyen, a hol a multkor a nagy szerencsétlenség történt, egy falusi oláh ember a sinekre feküdt. *Nagy* Ede vasuti őr azonban észrevette az atyafi szándékát és el akarta kergetni a sinekről. Az öngyilkos-jelölt azonban erősen ragaszkodott ahhoz az elhatározásához, hogy meg akar halni. Már közel jött a vonat, mikor az őrs nagy ügygyelbajjal elbirta vonszolni az embert a sinekről. Bekísérték, hogy egy kissé legyen ideje gondolkodni a lét és nem lét nagy problémája felett.

* **A város világitása.** A város közvilágításának a kérdése mindjobban előtérbe lép, mivel a gázgyárral fennálló szerződés 2 év múlva lejár s a városnak a jövő év első felében fel kell mondani a szerződést, különben újabb hosszú évtizedekig ki lesz szolgáltatva a gázgyár kénye-kedvének. A városi tanács nem akarja a dolgot az utolsó percze hagyni, amikor kénytelen-kelletlen el kell fogadni, amit a gázgyár diktál, hanem módokat keres, hogy a közvilágítást lehetőleg házi kezelésben és vilányal lássa el. Egyelőre azonban felszólítják a gázgyárt, hogy a szerződés lejárta utáni időre vonatkozólag folyó évi augusztus hó végéig tegyen ajánlatot.

* **A megvedlett vashid.** A felső vashid, vagy köznyelven Nagyhid kocsit pallója nagyon megvedlett az óriási forgalomtól. A faburkolat egészen elkopott s a megkisérelt toldozás-foldozás már nem ér semmit. Nincsen más segítség, mint ha az egész kocsit újra burkolják. Különben 14.000 korona fel is van véve e célra, de a munkálatot megnehezíti az, hogy a forgalmat a legrövidebb időre sem lehet megszüntetni. A városi tanács felhívta a mérnöki hivatalt, hogy azonnal intézkedjék a hid kijavítása iránt.

legelhagyatottabb helyeket, ott szeretek pihenni, hol csak Istenemet érzem közelemben. De ide is elér a kíváncsi tekintet, pedig mily boldog volnék, ha nem háborgatnának, ha zavartalanul élvezhetnék én édes gyönyörű Sorrentóm: Mennyire szeretlek téged! A feletted ragyogó szelid mosolygású kék ég, festőien gyönyörű sziklabérczeid, melyek északról öveznek, ezeknek lábainál a fodros hullámu tenger; oh, ha én mindezt, oly szépen leírhatnám, amint élvezni tudom. Valóságos tündér sziget. A hatalmas sziklákon olajerdők, narancs- és citromligetek, szőlős-tertek a völgyekben; a szem nem tud betelni a gyönyörködéssel. Mily édes illatu, balsamos itt a levegő, tán sehól a földtekén. Oly boldog vagyok itt, ha a tengerparton nézem a tengerfelület lágy hullámzását s feltekintek a boldogságos mennyégre; elfelejték ilyenkor minden földi but és bánatot, szívemet a menny tiszta boldogságának malasztos előérzése uralja. Oh de lássa, az emberek ezt a fonséges magányt is megirigyelték tőlem. A napokban is szomorú nézéssel néztem a sorrentói tiszta kék eget, anyámra gondolván, bizonyára nem megszokott kifejezése lehetett arczomnak, különben nem vett volna rólam egy olasz festő vázlatot... Madonnának.

Anyámra mindig szent áhitattal gondolok s boldogan, mert a menyország boldogságos lakói közt tudom őt; valahányszor reá gondolok,

szívem mindannyiszor megismétli csendes imáját. Ily érzélem hatása alatt mélyen elmerülve valék, jó hosszú ideig, mikor egyszerre csak valami halk neszre felrezenék elmélyedésemből és nem messze tőlem egy férfi látok kifeszített vászon előtt festő palettával egyik, ecsettel a másik kezében. Tekintetem azonnal szemre esett, honnan kiolvastam szándékát; eltávoztam. És képzelve, nem utánam futott? No, de ilyen merészséget nem is gondoltam és még hozzá megszólít. Én Istenem ne hagyj el, tudja, ugy reszkettem, mint a nyárfa levél. Kért, rimázkodott, maradjak csak pár perczig még abban az állásban. Nem tudtam szólni, csak néztem, de mikor ott láttam egy könnyet csillogni sötét szememben — majd meghaltam. Mikor magamhoz jöttem, akkor már én sürgettem: jöjjön gyorsan. Szent Isten, vajjon mit gondolt rólam? De hála Istennek elkészült vele és én szabadultam egy borzasztó gyötrelmetől.

Miniatűrbe is festett néhányat, itt küldök önnek egyet édes barátom, megismeri-e ki az? Ugy-enem az az »édes kicsike« — az ön szavait használva — kit ezelőtt ismertünk, ez valaki más, kit egyikünk sem ismer. Én kezdek már megbarátkozni vele; kövesse példámat. Tudja, mikor készen lett a festmény, elámultam és nem akartam hinni az olasznak, hogy ahhoz én állottam modellt.

Nem akarva még egyszer ilyenformán járni, most már ki sem megyek. Pedig mily boldogság volt egész nap barangolni, — igaz, sokat pihentem, mert — Isten tudja miért? — oly hamar kimerülök mostanában. Hol van a régi erő, mikor őzike módjára futkostam naphosszat az erdőben? — Most már csak a szálloda ablakból gyönyörködöm, a fenséges tájon nyugtatva tekintetem, lelkem Tassóval, az olaszok nagyírű költőjével foglalkozik. A szálloda éppen az ő szülőháza helyén épült, az emlékezés annál közvetlenebb.

De érzem, nem sokáig maradhatok már itt sem, nyugtalan a lelkem, folyton zaklat — pedig majd visszasir ide. Fölveszem vándorbotom s megyek tovább; tovább e boldogságos helyről. Megszakad itt az én szívem az óriási ellentétől, mely lelkem s gyönyörű hely között van, hol az utolsó porszem is boldogságot regél. Megyek a hangtalan bánathoz, ez testvér lelkemmel, megyek a csendes Velenczébe; bár szivem fáj Sorrentó után. Ha azonnal ir, ide küldje; én Velenczéből válaszolok. Gyűjtök erőt az utazáshoz; — fáradt vagyok nagyon. Összetört beteg szívemmel üdvözlöm.

Mindég az ön kicsikéje.

* **Rácz Mihály ünneplése.** Annyira teli vagyunk demokrata érzelmekkel és az egyenlőség gondolatával széles e hazában, hogy ha rendjel, cím, vagy ranghoz nem tud jutni minden polgártárs, legalább a jubilálásra gondol, mint mind eme jók pótlékára, hogy ha már végleg ki nem emelkedhetik a cím, rang és rendjeltelen plebsből, legalább egy pár órára lássék többnek, mint amennyi, a jubilaris tisztségek ideje alatt.

Ebben az 5, 10 és nem tudom én, hány éves jubileumokat tartó világban aztán lámpával kereshetünk olyan embert, aki még is érdemelne az ünnepeket.

És ha találunk?

Nos hát akkor megünnepeljük. Az előbbi és utóbbi jubilálás között aztán az a különbség, hogy az apró jubileumokat nem tudják kikerülni a részvételre szántak, az igazi jubileumot pedig nem tudja kikerülni az ünneplésre szánt.

Az az hogy mégis.

Sehogy sem igen tud belé nyugodni a város, hogy csak úgy röviden elveszítse tisztelt becsült főjegyzőjét. El kell bucsuzni tőle, meg érdemi, illik is.

És készül a program. Jaj! neked Rácz Mihály.

Hanem hát nem lett jaj. Rácz Mihály röviden elintézte a jubilálást, két szóval:

- Bankettet rendezünk a tiszteletre.
- Nem megyek el.
- Hát fátyás zenét csinálunk.
- Az elől meg elmegyek.

Imel tessék így ünnepelet rendezni, ha az ünneplendő rezoniroz.

De nem baj ha nem is lesz ünneplés. Legalább nem ömlik szét egy óra alatt minden érzés, hanem befolyva marad a szívből, hol jól kiforr s így tovább eltart.

* **Áthelyezés.** Gaál Sándor székelyhídi betétszerkesztőt a szolgálat érdekében az igazságügyminiszter a nagyszalontai járásbíróvához helyezte át.

* **Ha nem fizetnek, szét hányják.** Az egyik-másik kávéház és cukrászda előtt levő kiosztra a tulajdonosok akként kaptak engedélyt, hogy a területért évenként bizonyos bérösszeget tartoznak fizetni. Csakhogy ezen a címen alig lát pénzt a város pénztárnoka. — Egyszerűen nem fizetnek a háztulajdonosok. A városi tanács ezután kurtán-furcsán fog elbánni az ilyen kiosztkok dolgában. A kik záros határidőn belül nem fizetik meg a terület-bért, azoknak a kioszkját egyszerűen karhatalommal távolítják el.

* **Királygyilkolások napja.** A vasárnap ominozns nap az államfőkre nézve. A királygyilkosságok történetében nagyon gyakran találkozunk ezzel a nappal. Umberto olasz király élete ellen három merényletet követte el, mind a hármát vasárnapon, 1878. márczius 17-én, 1893. márczius 25-én és az utolsót most július 29-én. 1820. febr. 13-án szintén vasárnap szurta le Louvel Berry herceget a párisi opera előtt, 1881. márcz. 13-án röpitették légből II. Sándor czárt. 1894. jun. 24-én vasárnap szurta le Caserio Lyonban Carnot köztársasági elnököt. Canovas spanyol miniszterelnököt is egy vasárnap ölték meg.

* **Agyonsújtotta a villám.** Tasnádról írja levelezőnk, hogy augusztus 11-én délután 2 óra tájban óriási vihar vonult keresztül a városon. Rémitő villámlás és menydörgés követte egymást. Az istenítélet nagyon megrémítette a lakosságot. A villám becsapott Mészáros József csizmadia mester házába. Két ártatlan kis gyermeket ért a lakásban a villám. Az egyik, Róza nevű, azonnal meghalt a villámcsapás következtében, míg a másik kis apróság súlyosan megsérült s most a halállal vívódik.

* **Steiner püspök halála.** A gyászpompával ékes székesfejérvári püspöki rezidencia nagy termében díszes ravatalon pihen már Steiner Fülöp, az elhunyt püspök. A város egész nap csak úgy özöplött a ravatalhoz. Szombaton délután a főkáptalan táviratot kapott: a király kérdezősködött Steiner püspök állapotáról. A káptalan csak a katasztrófa hírét tudathatta a királylyal, a kinek nevében a következő részvétlétávirat érkezett a káptalanhoz:

Ő császári és királyi apostoli Felségét mélyen meghatotta a Méltósága Steiner püspöknek elhunytja. Megbizott, hogy a nagyságos káptalannak a súlyos vesztesége fölött legbensőbb részvétét tolmácsoljam. Paar főhadsegéd.

József Ágost királyi herceg a következő táviratban kondoleált:

Szívem mélyéből jövő legőszintébb részvétellel és mélyen megsomorodva vettem tudomásul tisztelt és szeretett püspökünknek elhunytját. Isten nyugtassa meg lelkét, melyhez számtalan kedves emlék kötött; nagy sajnálatomra nem jöhetnek a temetésre.

József Ágost főherceg.

Wlassics Gyula kultuszminiszter a következő táviratban fejezte ki részvétét:

Mély megilletődéssel értesülvén szeretett főpásztoruk gyászos elhunytáról, sietek kifejezést adni őszinte részvétemnek a magyar katolikus világot ért eme nagy veszteség fölött. Wlassics.

Ezenkívül még számosan fejezték ki részvétüket, a többi közt Posilovics György zárábi érsek, Gruscha bécsi kardinális, Császka kalocsai érsek, Bende Imre nyitrai püspök, Wolafka Nándor címzetes püspök, Szabó szamosújvári, Szmeccsányi szepesi püspök, Eszterházy és Cziráky grófok és még számos előkelőség. A püspök temetésén a gyászszertartást Meszlényi szatmári püspök végzi, a ki távirattal tudatta ezt a káptalannal.

* **A főmérnök itthon.** Busch Dávid városi főmérnök súlyosabb betegsége folytán pár hónap óta szabadságon volt s Abbáziában, majd gyógyfürdőben keresett javulást megrongált egészségére. A főmérnök már hazaérkezett s egészsége annyira helyreállott, hogy közelebb átveszi a mérnöki hivatal vezetését.

* **Honvédenekar Nagyváradon.** A budapesti 1. honvédenekar Bachó István karmesterrel f. hó 15-én a délutáni 3 óra 42 perczkor érkezett vonattal városunkba érkezik.

* **Kinevezés.** Szakadát község állami elemi iskolájához tanítónővé Papp Veturiát nevezte ki a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter.

* **A papák.** A gömöriek ha valami rettenetes vérengzésre keresnek hasonlatot, nem a boxereket fogják idézni, hanem a rimaszombati választást. Ez idő szerint éppen az ötödik párbaj folyt le ebből az esetből kifolyólag. Állottak már szemben földbirtokos földbirtokossal és képviselővel, képviselőjelölt lapszerkesztővel, legérdekesebb pedig az volt, mikor az ifjabb Hámos és a fiatalabb Draskóczy vettek kardot kezükbe a papáikért. Akkor általános derűtséget keltett ez a gyerekek viaskodása. Most azonban jön a még komikusabb folytatás. Hámos papa és Draskóczy papa nem elégedtek meg azzal, hogy reményteljes csemetéik összekarmolázták egymást, hanem kapták magukat és tegnapelőtt megverekedtek maguk is. A párbajban mind a két fél megsebesült a karján, Hámos főispán azonfelül a mellén is kapott egy sebet. Ugy halljuk, hogy a gömöriek reménykedése szerint a párbajok nemsokára meg fognak szünni ebből az ügyből kifolyólag.

* **Ki okozta a vasuti szerencsétlenséget?** Részletesen megemlékeztünk arról a vasuti szerencsétlenségről, a mely augusztus hó 2-án V.-Váralján a gőzmozdonyu közuti vasuton történt, két vonat összeütközése folytán. — *A nagyvárad közuti vasut igazgatósága* a vonat-összeütközés tárgyában szigorú vizsgálatot rendelt el.

Vasárnap tárgyalta az igazgatóság végrehajtó-bizottsága Örley Kálmán elnöke alatt a vizsgáló-bizottság által beterjesztett vizsgálatokat s a bizottság véleményét és javaslatát elfogadván, hozta a következő fegyelmi határozatot:

1. Bálint Sándor, a személyvonat mozdonyvezetője a szolgálatból azonnal elbocsátandó;

2. Kallós József pályaoőr hasonlóképpen a szolgálatból azonnal elmozdítandó.

A fegyelmi határozat indokolásában kiemeli, hogy:

Bálint Sándor mozdonyvezető nagymérvű szolgálati mulasztást követett el az által, mert a vezetésére bizott személyvonattal a szolgálattelvő forg. hivatalnok engedélye, tudomása és minden indítási jelzés nélkül 4 perczcel korábban hagyta el V.-Velence állomást, meg nem engedett gyors menetsebességgel menetrendjénél 6 perczcel korábban robogott be az iskolakerti vonalrészre.

A tehervonatot 40—45 méternyi távolságra vette észre, azonban a szabálytalan menetsebességgel járó vonatot — melyet másnap rendes menetsebességgel megejtett próbamenet alkalmával 8 méterre állítottak meg — nem bírta idejekorán megállítani.

Kallós József pályaoőr pedig állomáshelyét igazolatlanul elhagyta. A tehervonat személyzete semmi irányban vétkesnek nem találtatott.

Nagyvárad, 1900. aug. 12.

A nagyvárad közuti vasut igazgatósága.

* **Harcz a házbérért.** Tegnap nagy csődületet idézett elő egy berugott csizmadia. Este felé hazafelé ment a Porondon levő lakására, a mikor a háziasszony, a már amugy is elkésett házbérért követelte. Az atyafi a házbért nem fizette ki, mikor a tulajdonosnője szidni kezdte. Ekkor a csizmadia az asszonyt megfogta, a földre leteperte, míg a szomszédok a dühöngő ember kezei alól ki nem szabadították. Bizony sokszor nagyon veszedelmes a magáét követelni!

* **Összetört a ló.** Tegnap este véres szerencsétlenség történt a nagyhid melletti gör. kath. templom előtt, a mely a szülői gondatlanság sajnos következménye. Kolozsváry F., a Mezey-szülő vinczellérje egy lovas talyigáját rábizta 9—10 éves kis fiára. A ló valamitől megijedt s elragadt. A gyenge gyermek nem bírta megfékezni a megvadult lovat, s örült vágatás közben lebukott a ló lábai közzé. A ló összerugta előbb, aztán a kerékek alá került a szegény kis Kolozsváry János s az összefutott közönség összetört tagokkal szedte fel a követőrel. Száján ömlött a vér s valószínűleg a lába is eltört. Az ott álló rendőr elvesztette a fejét s egy honvéd százados hozatott kocsit, a melyen bevitték a szegény összetört gyermeket a megyei kórházba.

* **Tolvaj paraszt Tuducesku György** jelentést tett a rendőrségnek, hogy ismeretlen tolvaj a zsebráját lánczostul ellopta. A meg-ejtett kutatás folyamán gyanuba esett Bolda György segyesteli paraszt, a ki tettét tagadta. A házkutatás közben azonban a lopott tárgyakat Bolda György istállójában meg találták, s ellene a feljelentést megtették.

* **A villamos vasut építése.** A villamos vasut építésének, vagy inkább nem építésének az ügyével is foglalkozott tegnap délután Nagyváradi város tanácsa. Két hónappal ezelőtt már feliratot intézett a miniszterhez a város, de azóta sem történt intézkedés, amely a vasut ügyét közelebb hozta volna a megvalósításhoz. Most ismét feliratot küld a tanács a miniszterhez. Ebben rámutat, hogy minő károsodás éri a várost a 126,000 frt összeg kamatainak vesztesége címén s a Fő-utca rendezésének kérdését is mennyire megnehezíti a hosszas késedelmezés. Kéri a tanács a minisztert, hogy lehető gyorsan intézze el végre-valahára.

* **Eljegyzés.** Zemplényi Sándor nagyváradi fiatal iparos eljegyezte *Mocsáry Annát*, *Mocsáry Ferencz* tisztviselő kedves, szép leányát.

* **Esküvő.** Gubicza Ádám, derecskei kir. járásbírósi albiró, szombaton esküdött örök hűséget a csabai róm. kath. templomban arájának, *Kesjár Blankának*, özv. *Kesjár Mártonné* szép leányának.

* **Kétszázhatvan magyar iparos Párisban.** A kereskedelmi minisztérium jóvoltából részben ösztöndíjjal, részben számos kedvezéssel kétszázhatvan magyar iparos érkezett a minap Párisba, hogy ott a kiállítás nagyszerű ipari alkotásait tanulmányozza, emlékeztetése véssé s tapasztalatát a fejlődő hazai ipar javára értékesítse. Hetvenezer koronát szánt e célra a minisztérium s az ezerkétszáz pályázó közül a kamarák és egyesületek ajánlatára 191 iparosnak fejenként három-négyezer korona ösztöndíjat adott az utazásra. Az ösztöndíjasok közt hat állami ipariskolai művezető, tizenhat más művezető, nyolczan önálló iparos és nyolczvan-nyolcz iparoslegény volt. Velük együtt még körülbelül hetven iparos ment Párisba, a hol ezek kétszázhuszonhat koronáért a gyorsvonatra szóló jegyen s az utközben való étkezéssel kívül még hét napi ellátást is kaptak. Az iparosok külön vonata augusztus 5-én reggel nyolcz órakor indult a nyugati pályaudvarból, a hol *Szerényi József* miniszteri tanácsos és *Vigh* iparoktatási felügyelő megjelent, hogy az iparosok kényelméről gondoskodjék. Mikor a vonat megindult, a kocsiokban fölhangzott a Himnusz s az iparosok kendőiket lobogtatva intettek bucsut. Az első hosszabb stációt Münchenben tartották s ott sokan ellátogattak a múzeumokba és képtárakba. Francia földön *Lukács Béla* kormánybiztos és helyettese *Miklós Ödön* fogadta az iparosokat. Miklós Ödön szép beszédet is mondott, a melynek végeztével az iparosok lelkesen éltették *Hegedüs Sándor* kereskedelmi minisztert. Társaskocsikon vonultak azután be a *Trocadero* szállóba, a hol elfoglalták szállásukat. Iparosainkat, mint nekünk az utitársaság egy tagja írja, kitüntető szívesseggel fogadták mindenütt. Az első reggeli után megtekintették az Eiffel-tornyot, a melynek szerkezete nagy hatást tett rájuk. Utjokat azután tovább folytaták a kiállításban s szakszerű magyarázatban soha sem volt hiányuk. Iparosaink egy héttig maradnak Párisban.

* **A gör. keleti egyház gyásza.** A gör. keleti egyház egyik kiváló papja, *Beles József*, a nagyváradi gör. keleti szentszék volt elnöke és püspöki helynök, augusztus hó 10-én reggel 2 órakor, 78 éves korában, áldozárságának 56. évében elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt nagy részvét mellett ment végbe Tótváradon.

* **Zsebtolvaj cseléd.** A multkor *Balogh Eszter* tiszafüredi illetőségű cseléd egy őrizetlen pillanatban *Kozma János* pénztárcáját zsebéből kivette és a zsákmánnyal már el akart illanni, a mikor nyakon csípték.

* **Alvás közben ellopták a pénzét.** *Bora György* tulkai lakos hazafelé parkodott, azonban a Nagyszalonta szélén levő réten elnyomta a buzgóság, mert kissé ptyókás volt. Nem is habozott sokáig, hanem egy kis árnyékos helyen lefeküdt és elaludt. Azonban észre vette az arra menő *Pap János* nagyarcsekei napszámos

és az alvó ember zsebéből kihuzta a tárczáját és vele elillant. Mikor *Bora* felébredt, még egy korty pálinkára akart beinenni a városba, azonban nagy volt az álmélkodása, mikor a tárczáját szokott helyén nem találta. Azt hitte először, talán a másik zsebében van. Átkutatta az összes zsebeket, de bizony csak nem tudta megtalálni. A szegény kétségbeesett ember most már roszt sejtett és a lopást feljelentette az előjáróságnak s a nyomozás közben nem-sokára meg is került a furfangos tettes.

* **Kettős betörés.** Solymoson *Popa Juon* ottani lakos betört *László Juon* lakására és a szobából több értékes dolgot elloptott. Ugyancsak *Popa Juonra* bebizonyosodott, hogy *Kosztán Sándor* távolléte alatt annak a kamarájában a ládát feltörte és több fehérműt elemelt és megszökött. A kellemetlen látogatót keresik.

* **Akit mindenki szeret.** Nagyváradi város tanácsa tegnap tartott ülésében dr. *Bulyovszky József* polgármester bejelentette, hogy a törvényhatóság *Rácz Mihály* főjegyzőt nyugdíjazta. A tanács tagjai sajnálattal vették tudomásul a főjegyző távozását s ezt jegyzőkönyvébe iktatta. A tanács tagok ezen hivatalos megemlékezésen és elismerésen kívül melegebb módon is ki akarták fejezni tiszteletüket, szeretetüket *Rácz Mihály* iránt nyugalomba lépése alkalmából, azonban ezt elhárította a volt derék főjegyző szerénysége, puritán gondolkozása. Ez azonban nem akadályozza a tanácsot abban, hogy másként is ne vegyen bucsut a volt főjegyzőtől. Ennek a módozatait *Komlóssy József*, *Rimler Károly* és *Hegedüs Géza* fogják megállapítani.

* **Dédanya és unoka halála.** Mint részvétellel értesülünk, *Csatáry István* kereskedőt fájdalmas csapás érte. Alig gúgyögő 13 hónapos kis *Lajos* fia tegnapelőtt hajnalban halt meg s még az nap este 10 órakor *Csatáry István* anyósa: özvegy *Lang Károlyné* jobblétre szenderült. A kis angyalt tegnap délután temették a dédanya ravatala mellől. Az elhunyt derék matróna temetése ma, kedden délután 4 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Mártonffy Lajosné szül. Szűcs Julia és *Lang Károly* mint gyermekei; *Csatáry Istvánné* szül. *Lang Irma*, *Lang Ferencz*, *Károly* és *Margit* unokái s *Csatáry István* mint vő és gyermekei *Irma* és *Józsi* a maguk, valamint számos más rokon és ismerős nevében is fájdalomtel szívvvel tudatják a legjobb édesanya, nagyanya és rokonnak, özv. *Lang Károlyné* szül. *Fenesy Zsuzsánnának* folyó évi augusztus 12-én, éjjeli 10 órakor, életének 85-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 14-én d. u. 4 órakor fognak Nagy-Teleki-utca 438. számú háznál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz-i közsírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyan e hó 16-án fog a Szent László-templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyváradi, 1900. augusztus 12. Béke hamvaira!

* **Uj megállóhely.** A magyar kir. államasutak igazgatósága a bihari vasutak Bihar és Paptamási állomások között a Kügyi pusztánál feltételes megállóhelyet engedélyezett. A berendezéssel járó költségeket az érdekelt birtokosok viselik.

* **Tüzesetek.** Vidéki tudósítónk egyszerre több helyről értesítenek több tüzesetről. *Schvarcz Miksa* illyei lakos földjén a cséplőgépből kiszóródott szikrák meggyújtották a közelben álló nagy szalmaboglyát, melynek lángjától tüzet fogott a még keresztben lerakott buzatermés és 341 kereszt el is hamvadt 1400 korona értékben. Ugyancsak ekkor a keletkezett tüztől tüzet fogott *Alföldi János* cséplőgépe is, mely teljesen elégett s a kár 2500 koronát tesz ki. A tüzet a keletkezett nagy szél miatt nem tud-

ták eloltani. Szerencsére a leégett tárgyak mind biztosítva voltak s a vizsgálat majd ki fogja deríteni, hogy gondatlanságot kit terhel a felelősség. — *Czirko-pusztán* a multkor *Schvarcz Márton* cselédháza gyuladt ki és az egész épület berendezésével együtt hamuvá égett. A kár 2600 koronát tesz ki. A tűz állítólag úgy keletkezett, hogy a közelben álló kovácsműhely kéményéből kiszóródó tűzes üszköktől a telő ki-gyuladt és a szeles időben csakamar az egész épület nagy lángban állott. — *Herman Mihály* kebesdi lakos 5 éves *Tógyer* nevű fiu gyufával játszott és az udvaron álló szénaboglyát fölgyújtotta, honnan a tűz átcapott a kerítésre és azt is elhamvasztotta. Nagyobb kár nem esett. A gondatlan szülők ellen megtették a feljelentést. — *Stein Ferencz* m.-gyepesi lakos jelentést tett a hatóságnál, hogy valami ismeretlen tettes a panaszos községen kívül deszkából épült pálinka főzdéjét és egy boglya szénáját felgyújtotta, mely teljesen leégett. A tűz okozta kár 1100 koronára rug. — *B.-Lazurban* *Tripa László* szénaboglyájába beütött a villám és azt teljesen elhamvasztotta. A tűz terjedését a lakosság szorgos oltása megakadályozta. — *Szabó Lajos* mezőkeresztesi lakos 6 éves *Julcsa* és 3 éves *Eszter* nevű gyermekei folyó hó 10-én, a midőn szülei távol voltak a háztól, a szobából gyufát vittek az udvarra és játék közben felgyújtották a szin melletti szalma boglyát, melytől tüzet fogott a szin is és teljesen elégett. A szülőket vétkes gondatlanságukért feljelentették.

* **Nagy szerencsétlenség a tengeren.** Párisból tegnapi kelettel a következőket jelentik: A haditengerészeti miniszterhez érkezett távirat szerint a „*La Framée*” torpedóhajó a Cap St. Vincent mellett összeütközött a „*Brennus*” páncélos hajóval. A legénységnek csak egy része menekült meg. A Temps jelentése szerint a *Fournier* hajórajparancsnok lobogóját vívő *Brennus* páncélos hajó és a *La Framée* torpedóhajó összeütközése Tratalgar előtt történt. A torpedóhajó azonnal elsüllyedt. 4 tisztből és 48 matrózból álló legénységből csak néhány embert sikerült megmenteni. Az eddig beérkezett jelentések szerint az összeütközés oka valószínűleg az volt, hogy a „*La Framée*” helytelen mozdulatot végzett, amennyiben arra a vezényszóra: „200 szögben balra!” ugyanolyan szögben jobbra fordult. Ma érkezett újabb párisi sürgöny azt jelenti, hogy a *Brennus* és a *La Farmée* összeütközésekor az utóbbinak legénységből 13 matróz menekült meg.

* **Véres verekedés a mezőn.** Véres verekedésről ad hírt kiskerpesti tudósítónk. A multkor *Bura Juon* 14 éves fia tehenet őrzött a mezőn s a tehenet beszaladt *Pulo Vaszal* telkére. A mint ezt az éppen arra járó tulajdonos észrevette, oda szaladt a heverő fiuhoz és súlyosan megverte. A fiu ezután hazament és ott-hon sirva elpanaszolta, hogy *Pulo* megverte. A fiu apja erre felindulva kiment a mezőre, hol *Pulót* kérdőre vonta. A nagy szóvitában *Pulo* vasvillával neki támadt *Burának* és fejére oly súlyos csapást mért, hogy eszméletlenül terült le a földre. A sérült feljelentette a verekedő szomszédot és az ügynek bíróság előtt lesz a folytatása.

* **A p.-szöllősi gyógyszerész engedélyt nyert** a belügyminisztertől, hogy gyógyszerészeti Nagyváradi tőzsomszedságában, Csillagvárosszal szemben levő u. n. Laposon állíthassa fel. Ez a terület azonban a nagyváradi l. szert. püspökség s így csak ennek engedélyével állítható fel a patika-épület. Mielőtt erre a püspökség az engedélyt megadta volna, ártirt Nagyváradi városához, véleményért az iránt, hogy nincsen-e a város érdeke ellen a gyógyszerész idehelyezése. A városi főorvos meghallgatása után a polgármester, illetve a városi tanács kimondotta, hogy a pecze-szöllősi gyógyszerésznek eredeti céljától eltérően, a város közvetlen közelébe helyezését közzsükségnek nem tartja

s közigazgatási tekintetből nem helyeselhető. — Ilyen értelemben adja meg véleményét a tanács a püspökségnek.

* **A gondatlanság áldozata.** Pesterén lakodalomba készült *Blaga* Lőrincz, s ebből az alkalomból elment *Haczapa* Mihály komájához, hogy megberetválja, mert ő a község fodrásza. Haczapa éppen revolverrel foglalkozott, mikor *Blaga* belépett. Figyelmeztette is emez, hogy ne játszó a veszedelmes portékával, de az csak nem hagyott fel vele. Egyszerre elsült, akkor azonban szerencsére senkit sem talált. Már készült, hogy a komáját kicsinosítsa, a mikor a fegyver másodszer eldőrdült és a golyó *Blaga* György hasába furódott, a ki eszméletlenül esett össze. A súlyosan megsebesültet tegnap szállították be a Biharmegyei kórházba, a hoi gondos ápolás vették.

* **A kutya megmarta.** A rendőrség kihágási osztályánál már halomszámra gyűltek össze az ebzárlat elleni kihágás miatt a feljelentések, s nincs nap nap, hogy a már eddig meglevő csomó naponként 50—60 feljelentő irattal ne szaporodnék. Mindannak daczára a kutyák még ennyire nem garázdálkodtak a városban. Csak a mult számunkban adtunk hírt, hogy egy kóborló kutya egy öreg embert súlyosan összemart. Tegnap a Gilányi-soron hasonló eset fordult elő, *Klein* Jakab tejárusnak kutyája megmarta *Steiner* Richard 8 éves fiát. A rendőrség a gondatlan tulajdonos ellen szigorú vizsgálatot indított, s mulasztásáért méltóan fogja lakoltatni. — A város ebtulajdonosai vegyék tudomásul, hogy az ebzárlat az egész városra terjedőleg még mindig tart s óvakodjanak hasonló kihágásoktól.

* **A szalárdi anarkista.** A multkor több lapban olvastuk, hogy *Martin* János földmives anarkista elveket hirdelve kiabálta, hogy a főszolgabíró megöli s kissé nagyitva egész anarkistának tüntették fel. Erre vonatkozólag illetékes helyről értesitene, hogy a multkor *Martin* János ittasan dudorászva, ment hazafelé s a mikor a gyógyszerár előtt elvonult, a kinn ülő patikus gunyos megjegyzést tett rá, mire a berugott paraszt szidalmazva,

— Megállj, te pirula kupecz, megkeserülöd még! — szavakkal hazament s rövid idő múlva egy tompa kaszával eljött s a gunyolódó patikusra akart támadni, de az még idejekorán a házába menekült. A paraszt még toporzékolt, de azután hazament. A patikus ellene megtette a feljelentést. — Különben *Martin* János józan állapotában nagyon jámbor ember és homályos sejtelve sincsen az anarkista elvekről.

* **A piczulás bankból.** A »Polgári takarékos és segélyszövetkezet« 5-ik évtársulatának befizetési holnap, azaz szerdán ünnep miatt d. e. 9—11 óráig teljesítendő.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

A párisi követ panasza.

Páris, augusztus 13. (Saját tudósítónk távirata.) A cungli-jámen a párisi kinai követ utján táviratot küldött a francia kormánynak, a melyben panaszkodik az ellen, hogy az idegen követek nem akarnak válaszolni a kinai kormánynak arra az ajánlatára, hogy katonai fedezet alatt Sanghaiba menjenek. A cungli-jámen kijelenti, hogy nem vállal felelősséget azokért a szerencsétlenségekért, a melyek ebből a halogatásból származhatnak és felszólítja az európai kormányokat, utasítsák képviselőiket, hogy Pekinget elhagyják és Tiencinbe menjenek.

Delcassé külügyminiszter azt válaszolta erre a táviratra, hogy nem adhat ilyen parancsot a francia követnek, a mig az ut biztosítva nincs és ha valami szerencsétlenség történik, a felelősség egyesegyedül a kinai kormánynak járul, a melynek kötelessége, hogy az idegen követe-

ket még magánál is jobban oltalmazza. Ha igaz, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudja a követeket és magát a lázadók ellen megvédeni, parancsolja meg csapatainak, hogy a nemzetközi csapatoknak meg kell tisztítaniok és meg is fogják tisztítani az utat Tiencintől a fővárosba és el fogják végezni a mentés művét, a melyet rájuk bízta. A kinai kormánynak meg kell értenie, hogy ígéretei őszinteségét csak úgy bizonyíthatja be és felelősségét csak úgy csökkentheti, ha minden akadályt elhárít. Ezt a választ átadták a kinai követnek a kinai kormányhoz való továbbítás végett.

Az angol csapatok mozgósítása.

Pétervár, aug. 13. (Saját tud. távir.) Az orosz távirati ügynökségnek azt jelentik Sanghaiból mai kelettel, hogy Hongkongból váratlanul 2500 főnyi angol seereget küldtek Sanghaiba, a nélkül, hogy szükség lett volna rá. A kinai hatóságok azt ajánlják a kinaiaknak, hogy nyugodtan viseikedjenek, mert az angolok az ő biztonsáruk érdekében jönnek. A lapok nyíltan elismerik, hogy Angliának a brit érdekek tulnyomó voltánál fogva gondoskodnia kell Sanghaiban a nyugalom fenntartásáról.

A pekingi orosz követ Tiencinben.

London aug. 13. (Saját tud. távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból, hogy az ottani hivatalos köröket kellemetlenül érintette és meglepte az, hogy a pekingi orosz követnek megengedték, hogy fedezet alatt Tiencinbe utazzék, mert ez teljesen ellenkezik a többi hatalomság magatartásával. Mindazonáltal nem vonják kétségbe, hogy Oroszország jóhiszemüleg adta meg a felhatalmazást.

Az Egyesült-Államok magatartása.

Washington, aug. 13. (Saját tud. távir.) Az Egyesült-Államok kormánya nem vesz tudomást arról a táviratról, a melyet a kinai alkirályok e hó 10-én a Sanghaiban partra szállított európai csapatokra nézve hozzá intéztek.

Waldersee utazása.

Berlin, aug. 13. (Saját tud. távirata.) A Wolf-ügynökség értesülése szerint két orosz tiszt már Genuában fog csatlakozni Waldersee gróf törzskarához.

Az indulás elhalasztása sztrájk miatt.

Marseilles, aug. 13. (Saját tud. távir.) A hajófütk sztrájkja miatt a Kinába rendelt Melbourne elindulását elhalasztották.

Ujabb nagy mérszárlások.

Berlin, aug. 13. (Saját tud. távirata.) A délkeleti francia apostoli vikáriusban *hat pátert* megöltek. Még előbb négy hittérítőt és három ezer benszülött keresztényt mérszárolt le a fellázadt kinai csöcselék.

A francia lapok és Waldersee.

Páris, aug. 13. (Saját tud. távir.) A francia nacionalista lapok nagyon kikelték *Waldersee* nemzetközi csapatok főparancsnokává történt kinevezése ellen. Azonban *Voyro*, a francia-kinai haderő parancsnoka a következőképen nyilatkozott ez ügyre vonatkozólag: »Ha Wal-

dersee lett főparancsnok, neki fogunk engedelmeskedni. A francia kormány nem felelt még Németország kérdésére *Waldersee* kinevezetését illetőleg. De ez csak *Loubet* elnök távollétének tulajdonítható.

Meggyilkolt misszionáriusok.

London, aug. 13. (Saját tud. távir.) Mint egy Honkongból érkezett távirat jelenti, a kinai lázadók a misszió épületeit felégették és *három hittérítőt meggyilkoltak.* Az állapot aggasztó.

Katonáink a kinai háboruban.

Páris, augusztus 13. (Saj. tud. távir.) A pekingi francia követ a kormánynak küldött jelentésében különösen az *osztrák-magyar katonákról* emlékezik meg, a kiknek a *hősieségét és bátorságát* emeli ki.

EGYESÜLETEK

A kassai Kath. Legényegylet jubilaris ünnepélye. A felvidék fővárosának iparos polgárai Nagy-Boldogasszony napján nagyszabásu ünnepélyvel fogják megülni a magyar katholicizmus 900-ik évfordulóját. Az egész ünnepélyt az ottani Katholikus Legényegylet rendezi, abhoz csatlakozik a többi egyelet. Este fél nyolczkor fényes diszeloadás lesz, összeállítva élőképekből és szavalatokból.

Igazságszolgáltatás.

Az após gyilkos. Ismeretes *Gönczi* Ferencz nagykeréki lakos bünpere, a kit a nagyváradi esküdtszék *hét évi* fegyházra és 10 évig terjedőleg hivatalvesztésre ítelt el. Az volt a bűne, hogy apósát meggyilkolta. *Gönczi* Ferencz családja együtt élt az apósával, a kivel folyton perlekedett. Félt, hogy kifogja őket tagadni s egyszer már megpróbálta láb alól eltenni, de nem sikerült. Lakodalomból süteményt küldött neki, mely állítólag meg volt mérgezve, de az öreg nem evett belőle s így akkor megmenekedett a biztos halál elől. Gososz szándékát később sikerült végrehajtania. Egy éjjel az após kiment, mire *Gönczi* felébredt s akkor fogamzott meg agyában az a gondolat, hogy most elfogja pusztítani. Az öreg lefeküdt s mikor már elaludt, *Gönczi* egy ágyterítővel megfojtotta. Annak idején a vádlott semmiségi panaszszal élt a törvényszék döntése ellen, azonban azt a kir. kuria elutasította és a kir. törvényszék ítéletét helybenhagyta.

Hamisan esküdt. Egy 60 esztendő, 53 ember, *K. Pesti* Imre okányi lakosült tegnap a vádlottak padján. Az a vád nehezedett rá, hogy hamisan esküdt. A dolog úgy történt, hogy *Pesti* Imre sógorának több váltót irt alá. Egy alkalommal a sógora egy üres váltót iratott alá, melyet később 700 forintra töltött ki a sógora s melyet a Békési Népbank le is számított. Később per lett a váltóból, a mikor *Pesti* tagadta, hogy ő a kérdéses váltót aláírta volna, sőt állítására *Mihályházi* törvényszéki bíró előtt meg is esküdt.

A vádhatóság a btk. 221. szakaszába utköző gondatlanságból eredő hamis eskü miatt vádat emelt ellene s a kir. törvényszék dr. *Móré* Pál bíró elöklele alatt tegnap tárgyalta az ügyet. Csóválta a fejét a szegény öreg, mert sehogy sem ment a fejébe, hogy sógora a váltókkal nemcsak teljesen tönkre tette, hanem most még a bíróság előtt is kell állnia.

A törvényszék tekintetbe véve a vádlott agg korát, műveletlenségét, jóhiszeműségét és büntetlen előéletét, 30 korona pénzbüntetésre ítélte s miután a vádhatóság és a vádlott belenyugodtak, az ítélet jogerőre emelkedett.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-6.

19.

— Így volt az csak kevés évvel ezelőtt is. Mikor atyám ott megtelepedett, pusztai volt az egész vidék és dolgoznia kellett egyik kezben ásóval, a másikban revolverrel, hogy védekezzen az indiánok ellen, kik folytonosan veszélyeztették a közbiztonságot s kik miatt fegyver nélkül egy lépést sem lehetett tenni.

— Hiszen ez borzasztó lehetett!

— Nem; én ma is sajnálom azt a szabad, de veszélyekkel telt életet, a folytonos izgalmakat és a végtelen pusztát...

— És most?

— Most egészen másként van. Több gyarmatos telepedett mellénk, ezüstbányát fedeztek fel a közelben, mely nagy lakosságot csalt oda, kiknek fegyvere eltűzte a kóborló indiánokat, munkás keze pedig csinos várost emelt az elhagyott, kietlen vidéken. Most már huszezer lakosa van Centrevillének; vasútja, vendéglője, szállodája és három hirlapja is van. Minden megváltozott, csak mi nem változtunk. Néhány régi francia származású gyarmatos családdal kissé távolabb lakunk a várostól s a régi életmódot folytatjuk.

Jakab elragadó képet festett egyszerű és szabad életükről, mely úgy őt, mint szüleit és Nelly nővérét nagyon kielégíti és boldoggá teszi.

Lucie megindultan hallgatott és összehasonlította a Dubreuil család életét a magáéval, mely oly elhagyatott, oly szomorú...

Midőn egy órai társalgás után Jakab eltávozott, Lucie véleménye nagyon megváltozott irányában. Alig ment el, midőn Frémontné asszony lépett be Mártával. Találkozni szerettek volna Jakabbal, kinek megérkezését megtudták és nagyon sajnálták, hogy már elment.

Frémontné gömbölyű, kövér, mozgékony, élénk, jóléti asszony volt, a ki kétségkívül a legderékabb asszony lett volna a világon, ha nem lett volna egy hibája, csak egyetlen egy... De hát van-e ember hiba nélkül?

— E nélkül, mondogatta a békebiró, tökéletes asszony volna.

Tudniillik egy kicsit nagyon kíváncsi természetű volt és azoknak, kiket szeretett, kiapadhatatlanul osztogatta tanácsait.

— Tulságos jóság, jegyezte meg rá Frémont ur.

Most tehát bevonult, utána jött Márta.

— Jó napot kedves Lucie! kiáltott már az ajtóban és az eléje siető leányt igyekezett rövid vastag karjaival megölelni.

— Nos, folytatta levette magát egy diványra, megérkezett?

— Meg, éppen mikor villásreggeliztünk.

— Hogy néz ki?

— Hasonlít vajjon ahhoz, a hogy én elképzeltem? kérdezte Márta.

— Nem tudom, felelt Lucie; magas, szőke, jó arcu, ámbár nem nagyon nézegettem.

— Gondolom, felelt Frémontné. Hát már elment?

— El; több mint egy óráig itt volt.

— Látod Márta, mondtam, hogy elkésünk; te vagy az oka.

— Fogjuk még máskor is látni, mama, remélem eljön hozzánk is.

— Számítok rá, majd Lucie apja bemutatja nekünk.

Majd Luciehez fordult.

— Maguknál lakik?

— Nem, néni; Dubreuil ur nem fogadta el atyám meghívását, a »Merész Kakasban« bérelt szobát magának ittmaradása idejére, de azt hiszem, nálunk fog mindig ebédelni.

— Sokáig marad Balnyban?
— Nem tudom, de azt hiszem, nem azért jött, hogy mindjárt visszaforduljon.
(Folyt. köv.)

SZINHÁZ.

Az iparos ifjak előadása.

A műkedvelői előadások egyben szoktak eltérni a rendes előadásoktól legfőképpen. Abban t. i. hogy rendes előadásoknál akkor van nagy közönség, ha valami kolompós *darabot* adnak, műkedvelők előadásánál pedig annak van döntő befolyása a közönség nagyságára, hogy *kik* szerepelnek. Ott a mű a lényeges, itt a szereplők.

Ha csak ebből ítéljük meg a nagyváradai iparos ifjak színjátszó tehetségét, már a tegnapi előadás közönségének nagy száma mutatta, hogy a szereplőket ezen a téren előnyösen ismerik. A Fekete Sas nagy terme zsufozásig megtelt közönséggel, úgy, hogy az egyleti ház javára szép összeget lehetett elszámolni anyagi siker gyanánt. S a szellemi siker nem maradt az anyagi alatt.

Orenics Alajos adta Mihálynak, a vén bakkancsosnak szerepét. Határozott tehetség Orenics, a ki hivatásos színészek közt is megállanának helyét; nyílt színen többször megtapsolták s hívták a lámpák elé. Azonfelül úgy vetjük észre, hogy ő az a szerényen ** alá rejtőzött rendező; mint ilyet is ki kell emelnünk, az ő érdeme a fennakadás nélküli, gördülékeny összjáték.

Utána Berecsky Lászlót kell kiemelnünk, a csapláros poczakos Friczikéjét. Jó ízűen játszott, még jobb ízűen tánczolt, de a legjobb ízűen evett. Mókáival sokszor megnevettette a közönséget, mely hálából azt is elnézte, hogy néha jó kedve tulzásokba vitte. Kedélyes kántor volt Sallay Ferencz.

A nőszereplőknél bizonyos félnökség, valami általános lámpaláz-féle uralkodott. Még leginkább emancipálta magát alóla Fehér Mariska (Lidi), a kinek pattogó magyar dalait meg is ismételtették. Szabó Mariska Ilon szerepét alakította érzelmesen, de kissé elmosódottan.

A korcsmáros szerepében Kovács Mihály mutatott jó alakítást, Varga Gyula pedig jó külsejű parasztleány volt; mint huszár pedig egészen elfogadhatóan játszott. Külön szerep jutott még Kelch Róbertnek (bojtárú), Kenéz Ferencnek (huszárörmester), Óváry Istvánnak (Talléros káplár) és Szolnoky Istvánnak (gazda.)

A tömegjelenetekben nem volt elég élénkség; minél kevesebb szereplő volt a színpadon, annál jobban ment, kivált ha köztük volt az »atyamester«, Orenics. Különösen megható volt az a jelenet, mikor a vén bakkancsos felismeri hazatért fiát; ennek a rendezése külön dicséretet érdemel.

Az előadást jövő vasárnap megismétlik.

K. A.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Róma, aug. 13. (Saját tud. távirata.) Tegnapi éjjel óriási katasztrófa történt Róma közelében, melynek története a következő: A Rómából Firenzébe induló vonattal nagyon sok utas akart utazni s minthogy a készen álló kocsikba nem fértek el, egy másik vonatot is kellett indítani, mely 10 percnyi késéssel követte a másikat.

Az első vonat utközben megállott, mert a mozdonyának valami baja akadt.

A második kocsit személyzete nem vette ezt észre s teljes gyorsasággal neki ment a vesztéglő vonatnak.

Az összeütközés folytán több kocsi, mely tele volt utasokkal, *darabokra zuzódt.*

A királyi pár még az éj folyamán érkezett a szerencsétlenség színhelyére, hol akkor már óriási néptömeg gyűlt össze.

Az egyik vonaton Péter orosz nagyherceg és neje, továbbá Nadin pasa török követ is utazott, a kiknek szerencsére semmi bajuk sem történt.

A király és Péter nagyherceg a katasztrófa színhelyén maradtak s vezették a mentési munkálatokat míg a királyné kíséretével és a nagyhercegnővel visszament a királyi palotába.

Az áldozatok.

Róma, aug. 13. (Saj. tud. távirata.) Eddig még a halottak és sebesültek számát pontosan nem tudják. Mentés közben 26 halottat és 45 sebesülte találtak, azonkívül a romok között még sok ember van eltemetve. A talált halottakat elszállítják, a sebesülteket pedig, a kiket a királyi pár vigasztal, jobbra-balra a sinek mentén fektették. A sebesültek között van Buffin tábornok is, a belga misszió főnöke, a ki veszedelmes csonttörést szenvedett, továbbá menyé, egyik fia és a hadsegéde, akik súlyosan megsebesültek.

A miniszterelnök a kórházban.

Róma, aug. 13. (Saját tud. távirata.) A sebesülteket a mentők a kórházba szállították, a hol ma délelőtt Saracco miniszterelnök meglátogatta őket.

Ujabb fenyegető veszély.

Róma, aug. 13. (Saját tud. távirata.) A katasztrófa után egy harmadik vonat is elindult s az újabb összeütközést csak az utasok lármája akadályozta meg, mert a nagy vészkiáltásokra a vonat megállott. A jelzőkészülékek mind el voltak romolva.

A királyi pár a katasztrófa színhelyén.

Róma, aug. 13. (Saját tud. távirata.) A nagy vasuti katasztrófa után még az éj folyamán Péter nagyherceg egy tiszteletbeküldött a királyhoz, hogy felköltse és a szerencsétlenségről értesítse. Hajnali 3 óra tájban a király, királyné és nővére kihajtottak a katasztrófa színhelyére. A királyné a sebesültek mellett maradt, míg a király a főherceggel a mentők közé ment és több vasuti tiszt segédelmével a romok alul kihuzta Messani képviselőt, ki már 3 órája volt eltemetve. A király és neje megható jeleneteknek voltak a szemtanúi. Mikor a királyné egy megsebesült leányhoz ért, az a kezét görcsösen megragadta könyörgött: *Felség, az égre kérem, tessék az anyámat megmenteni, az anyámat! Érttem nem kár, csak az édes anyámat mentse meg!* A király mentés közben egy veteránhoz lépett, ki meghatóan panaszkodott:

Sok harcban voltam, ellene szegültem a gyilkos golyónak, s most ily nyomorultul pusztulok el!

A segítő vonatok csak órák múlva érkeztek. — A szerencsétlenségnek valószínűleg több szenator is áldozatul esett.

A szerencsétlenség oka.

Róma, augusztus 13. (Saj. tud. táv.) A szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy az első vonat Róma közelében megállott s a nemsokára utána induló vonat nem vette észre a jelzést, hogy az előbbi áll, teljes sebességgel neki ment, sok kocsit darabokra összezúzódott és sok embert maga alá temetett.

TAVIRATOK.

Lónyayék Zemplénben.

Budapest, aug. 13. (Saját tud. táv.) Lónyay Elemér gróf és neje legközelebb visszajönnek külföldi utjukból, a mikora Zemplénben lakó rokonait fogják meglátogatni.

Miniszterek a királynál.

Ischl, aug. 13. (Saj. tud. táv.) A király ma délelőtt Goluchowszky külügyminisztert külön kihallgatáson fogadta. — Ugyancsak ma délután érkezett meg Körber osztrák miniszterelnök, a kit holnap fogad audiencián a király.

A katolikus tanítók kongresszusa.

Budapest, aug. 13. (Saját tud. táv.) A katolikus tanítók második országos kongresszusa ma délután a Szent István-Társulat disztermében előértekezletet tartott dr. Steinberger Ferencz nagyváradi kanonok egyházi elnök elnökele mellett. Az előértekezletre a hazai kath. egyesületek küldöttei mintegy háromszázán gyűltek össze és lelkes hangulatban tárgyalták a holnap tartandó nagygyűlés napirendjét.

Ujabb hír Pretóriából.

London, augusztus 13. (Saj. tud. táv.) Roberts lord táviratozza Pretóriából tegnap kelettel hogy Kitchener lord helyreállította az összekötést Methuen lorddal. Azok a búrok, a kik Kitchener és Methuen arcvonalai előtt vannak, menekülnek. Az ellenség ma reggel át akarta lépni a vasutat Wolverdin állomás mellett, a hol Smith-Dornien megtámadta. E hó 9-ikén Methuen utóvédje harcra keveredett az ellenséggel Buffelahvek mellett és hat szekeret és két ambulanciát vett el tőle.

Az anarkisták kongresszusa.

Páris, augusztus 13. (Saj. tud. táv.) Anvezoben e napokban az anarkisták nagy kongresszust tartanak, melyre harmincz külföldi anarkista is megérkezik. A rendőrség szigoruan fogja ellenőrizni az érkezőket.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 13.	
Osztrák hitel	664.75
Magyar hitel	682.—
Allamvasut	654.50
Rimamurányi	517.—
Magyar jelzálog	425.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, aug. 13.	
Buza októberre	7.88
Buza júniusra	8.21
Tengeri	6.30
Rozs okt.	7.07
Zab okt.	5.35
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 13-én.

Magyar aranyjárdék 4%	96.—
Magyar koronajárdék	90.60
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 ¹ / ₂ %	100.50
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 ¹ / ₂ %	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.10
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavónföldterhermentési kötvény	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	158.50
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcson	138.50
Osztrák járdék papírban	97.30
Osztrák járdék ezüstben	96.95
Osztrák járdék aranyban	96.25
Osztrák korona járdék	97.40
Osztrák államsorsjegyek	134.25
Osztrák magyar bankrészevény	17.10
Magyar hitelbankrészevény	664.—
Osztrák hitelintézet részevény	655.—
Párisi vista	96.55
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.30
Németbirodalmi márka	118.45
London vista	242.80
20 márkás arany	23.67

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.									
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	—	—	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	—	—	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	—	—	—	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Rákös >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 44	7 10	7 50	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						